

misliti treba, da mi je bilo po višem nálogu „Miklošičevega Berila“ drugo izdajo „vrediti tako, da se znatno ne razprostrani prejšnji obsežek“. — Tisek knjige je ličen.

Obravnave deželnih zborov.

Deželni zbor Goriški

Poročilu v zadnji številki „Novic“ naj dodamo še nekaj sklepov.

Zastran preuravnave uprave je zbor proti temu, da bi se vsa ali nekatera policijska opravila vzela županijam in izročila političnim oblastnjam. Tudi noče zbor, da bi se napravili okrajni zastopi. Kar se pa tiče preuredbe domovinske postave, izrekel je zbor, da je želeti, da bi bil sprejet v občinsko zvezo vsak, ki dalj časa nepretrgoma v njej stanuje, toda s pogoji, podobnimi onim, ki se nahajajo v občinskih postavah od l. 1849. in 1859. — Potrdil je dalje deželni zbor načrt pogodbe s kmetijsko družbo zadevajoč rabo njenih poslopij in vžitek njene kmetije na Tržaški cesti pripuščene deželni kmetijski šoli in še druge točke uravnajoče pravno razmero med to šolo in c. kr. kmetijsko družbo. Podpora dovoljena kmetijski družbi je pomnožena na 1170 gold. Še marsikaj družega je zbor sklenil gledé na kmetijsko šolo, na pr., dvoletni učni tečaj se bo začinjal z novembrom; počitnice bodo samo po 8 dni o Božičih, o Pustu in o Veliki noči. — Obrtnijski šoli v Marjanu je dovoljenih 800 gld. za vrtalnik. — Na streho bolnišnice usmiljenih bratov se postavijo strelovodi za 700 gold. — Vseučiliščniki so dobili po 80 gold. podpore. — Muzeju v Ogleji je odločenih 150 gold. — Dvema dijakoma gozdarske šole v Križevcu vsakemu 50 gold. — Predlog Del-Torre-ov zadevajoč popravo colne tarife naložene na izvažanje navadnih stolov (iz Marjana?) v Italijo je sprejet. — V 7. (zadnji) seji se je med drugimi izvolila komisija za reklamacije v zadevah uravnave zemljiščnih davkov. Izvoljeni so: gg. Dottori, Candussi, bar. Tacco in Devetak; za njihove namestnike pa: gg. Benardelli, K. pl. Stabile, Ig. Kovačič in Ant. Černe.

Deželni zbor Štajarski.

Vlada je o pričetku zborovom mu v obravnavo predložila dve predlogi, o katerih želi mnenje zvedeti zborovo: 1) o reformi politične uprave in pa o predrugačenji domovinske postave, ki je res silno potrebno.

Deželni zbor dolnje-avstrijski.

Med družimi vladnimi predlogami je dobil ta zbor v obravnavo postavo o oskrbovanji siromakov, za katere imajo občine skrbeti.

Naši depisi.

Iz Zagreba 17. sept. (*Volitve za novi deželni zbor*), ki se prične 27. dne t. m., kmalu so pri kraju, a uže danes je gotovo, da velika večina bode vladna. I kako da bi ne bila pri tako grozovitem pritisku vladnem, v katerem se je združila svetna in duhovna oblast! Glavne stvari, ki se bodo obravnavale v prihodnjem zboru, so odstop Reke Magjarom — odstop Žumberškega okraja Cislajtani (Avstriji), in pa veliko povišanje davkov po načrtu ogerskega finančnega ministra Szaparija. To so nakane ogerske

vlade, zoper katere se uže davno glasijo protesti národa, ki se za celokupnost Hrvatske hoče z dušo in telom boriti. Hudo bode zato vrelo po zbornici, ko vzlasti pride predmet o odlupljenji Reke od Hrvatske in njeni združbi z Ogersko. In prav zato je vlada Tiszina napela vse sile, da dobí Magjarom prijazen zbor po novih volitvah. V to svrhu bili so uže zapiski volilcev svojevoljno sestavljeni, med vélike posestnike uvrsteni taki ljudje, ki ne spadajo med-nje, nasprotno pa izbačeni drugi upravičeni, ki niso mameluki deželne vlade. Pritožbe zoper tako ravnanje niso imele nobenega vspeha. Ljudstvo, za katero se v preteklih treh slabih letih nihče brigal ni, iskali so sedaj po njenih bornih kočah ter vabili ga na limanice s pojedinami in s pijačo. Podžupan klanjaški, dobro vedoč, da v svojem okraji ne bo zmagal s svojim vladnim kandidatom, je iznašel pa še nekaj posebnega, da bi preril ž njim; začel je namreč zapirati volilce, da ne bi mogli priti na volišče. Pa še več; nasprotne kandidate so celó prijemali in zapirali, češ, da „hujskajo ljudstvo“. Ker pa še vse to ni nič pomagalo, napravil je glasoviti podžupan — čujte! — lov na duhovne. 9. dne t. m. je ukazal pandurjem, župnika tuheljskega, g. Viljem Sorga na vse zgodaj iz postelje izleči in prignati preiskovalnemu komisarju. Gospoda župnika pa niso našli domá, kajti zdravil se je v Krapinških toplicah, zato so šli po-nj in ga tirali v Klanjec. Tam je bil po dolgem čakanji spuščen pred komisarja, ki mu je s posmehovanjem naznanil razsodbo tako: „Gospod, ker vas imam na sumu, da bi utegnili pri volitvi (14. t. m.) ljudstvo ščuvati proti vladnemu kandidatu, vas moram v zaporu pridržati“. Potem so častitljivega starčka vtekli v luknjo za navadne hudodelnike pripravljeno. Zastonj je protestiral in zahteval pojasnila, kaj je zakrivil, in pravične preiskave, zastonj svojemu stanu in starosti primernejšo shrambo, moral je iti v to luknjo; klanjiško prebivalstvo je bilo pri tem do solz ginjeno, a nič ni pomagalo! Če bi utegnil kdo prašati, kaj prav za prav je pregrešil župnik, mu bodi tu kar odgovor: On je pošten narodnjak in ni maral glasovati za kandidata, kateri nima nobenega zaupanja. — Take silovitosti se dandanes celó v Bosni in Hercegovini več ne godé, pač pa v podžupaniji krapinski, kateri načelnik je Hinko Francisci.“ Žalostno, a resnično. Živela „svoboda“ volitve na Hrvatskem! Vsaj ste to „svobodo“ tudi vi Slovenci na Kranjskem skusili pod vladnim načelnikom Widmanom, čegar maslo je vaš sedanji deželni zbor.

Naj temu skozi in skozi resničnemu popisu dodam še par vrstic iz „Obzora“, ki kaže, kako dobrosodi prosto ljudstvo pomen sedanjih volitev. Preprost nek kmetič se je izustil tako: „Učeno gospôdo je težko umeti, kaj hoče vlada in kaj naši rodoljubi. Zato slušajte mene; jaz vam povem, da bo vsak razumel. Kdor med nami je zato, da se hrvatska Reka za večne čase prodá Magjarom, naj glasuje za vladnega kandidata, kdor bi pa Reke nikdar in nikakor ne dal Magjarom, naj se združi z našimi domačini.“

V Gorici 18. sept. — Več ko vse druge novice je vredno krasno vreme preteklega tedna, ki hoče danes samo sebe prekositi. Jako potrebna je bila suha toplota grozdju in sploh polju. — Jutre se pričnejo v tukajšnjem bogoslovskem semenišči duhovne vaje za mašnike v latinskem jeziku pod vodstvom nekega bogoslovskega profesorja (jezuita) iz Padove. — S podporo ministerstveno je napravila kmetijska družba predavanja v kletarstvu v teh-le krajih: v Črničah, Štanjelu, Križi (ipavskem), v Šmarjah, v Dornbergu, v Št. Ferjanu, v Biljani in Kanalu. Ta predavanja so od 11. septembra do 3. oktobra. — Živinske razstave

napovedane za 29. dan septembra t. l. ne bode zaradi nepričakovanih vzrokov. — K smrti obsojen je bil pred porotno sodnijo v Gorici 7. dne t. m. Luka Cuiz iz okraja Tominskega, 47 let star, zavoljo umora; vrgel je nekega Jern. Klobučarja v prepad. — Od 1. septembra lanskega leta, kateri dan je bilo blagoslovljeno naše novo pokopališče, do zdaj je na-njem pokopanih nekaj čez 600 trupel. Prej ko v enem letu tedaj se je napolnil prvi kvadrat, obsegajoč 493 trupel.

Iz Selške doline 18. sept. — Minuli teden se je vršil ogled zavoljo pritožeb o previsoki zemljiški vpenitvi. Veliko je bilo pritožeb upravičenih spoznanj, pa tudi se je vedelo, da je še precej posestnikov pritožbo zamudilo, dasiravno so gotovo imeli vzroke, se pritožiti, ker naša prejšnja cenilna komisija, posebno nje poročnik, je zelo površno ravnala. Hvaležni smo našemu deželnemu poslancu gosp. Otonu Detelji, da se je kot ud okrajne cenilne komisije ogleda udeležil, in obljubil, da bo upravičene pritožbe deželni komisiji priporočil. — Letina je pri nas slaba. Zavoljo neugodne spomladi je bilo žito zelo poleglo in malo zrnja naredilo. Lan je bil tudi redek in majhen, sená je bilo še precej, otave pa malo, in še ta je večidel po povodnji poglenjena. Ajdo je toča 13. avgusta zelo končala, enim se še seme ne bo vrnilo. Največ škode je po povodinj 18. avgusta naredila, katera je polovico polja poplavela in posula. Veliko o tem tudi škodujejo jezovi; žag od Selc do Železnikov je troje; pri vsakem jezu je več polja tako vničnega, da bo iz njega težko kedaj še kaj družega kot prod ali pašnik; nekateri posestniki žag so pa zaradi tega, da so imeli vodo pre-slabo zagrajeno, deloma sami te škode krivi. Obljubili so oni ali njih spredniki, ko so jezove stavili, vsako škodo po vodi storjeno povrniti, a tega ne storijo brez pravde, pravdati se pa kmetje ne morejo.

Iz Kočevja. — 25. avgusta vršili ste se v našem okraju dve občinski volitvi, in sicer pri stari cerkvi in pa v Mali gori; izvoljeni so bili: pri stari cerkvi za župana Josip Perc, posestnik v Slovenski vasi, in za svetovalca posestnika Matija Perc iz Kovlerjev in Jurij Rankel iz Slovenske vasi; — v Mali gori za župana Matija Kikel iz Kleč, — za svetovalca pa Jurij Perc iz Male gore in Andrej König iz Novega brega.

Iz Trebeljevega pri Litiji. — Pri volitvi občinskega zastopa so bili izvoljeni: Miha Selan, posestnik v Voljavljah za župana, — posestnika Ferdo Burger iz Koške Poljane in Jakob Snoj iz Gaberja pa za svetovalca.

Iz Ljubljane. — V soboto se prične deželni zbor kranjski. Kakor je nekda stal „Hannibal ante portas“, tako stojé zdaj narodni poslanci pred zbornico ljubljansko: na eni strani pred slovesno objavo lanske, da nikakor več ne pridejo v ta z dokazanimi nepostavnimi sredstvi izvoljeni zbor, — na drugi strani pa pred ono oportuniteto, katera je v vsem glavno vodilo sistemi sedanjega ministerstva, ki bi rado vsem strankam vstreglo, pa prav zato nobeni ne vstreže. Tako stojé narodni poslanci danes pred zbornico in bodo neki še le v shodu prihodnji petek konečno sklenili, ali ostanejo možato na stališči lanske slovesne objave ali pa se uklonijo vladnim oportunitetnim ozirom, pričakovaje, da Slovencem mnogokrat zagotovljane obljube postanejo resnica. „Die Politik eines Mannes ist das Resultat langer und ernster Erwägungen; sie hat ihre grossen Konsequenzen und auch Verpflichtungen gegen das Volk“ — je rekel skušen državnik, in pravo je rekel.

— (Deželni glavarjem kranjskim) imenovan je grof Gustav Thurn, deželni poslanec, grajščak in župan v

Radovljici. Prišteva se sicer ustavoverni stranki, vendar pa je mož zmerne značaja.

— Ker se zdravje velespoštovanega našega državnega poslanca viteza Schneida še ni povrnilo, je primoran čez zimo si bivališča iskati v milejšem podnebju, in se zato podá v soboto v Gorico. Po takem pa se ve, da se bode, če tudi zelo nerad, odtegniti moral prihodnjemu državnemu zboru. Naj preblagemu možu mili Bog kmalu podeli zopet trdno zdravje!

— Gospod J. N. Horak, podpredsednik zbornice kupčijske in obrtnijske, je za svoje zasluge kot ustanovitelj in 25letni vodnik podpornega obrtnijskega društva prejel zlati križ s krono.

— (Načrt za razstavo in delitev premij goveje živine) v Kranji na sv. Lukeža dan je sl. ministerstvo kmetijstva po predlogu družbe kmetijske potrdilo in primerno državno podporo dovolilo. Gorenjci! pripravite se tedaj z lepo živino za te premije.

— (V sejah mestnega zbora dne 16. in 19. t. m.) bile so obravnave o novi klavnici, o oporavniku ondi nastavljenega osobja, in da se za naprej trg za prešiče prestavi v prostor pred klavnico. Prošnja ljubljanskih mesarjev, naj se odpravi po mestni gospóski za vsak mesec odločevana tarifa za meso, rešila se je po željah mesarjev z dostavkom odbornika dr. Kar. Bleiweisa, da ima magistrat v preteku enega leta poročati, ali občinstvu odpravljena tarifa ni na škodo? — Pričakovati je, da mesarji ne bodo cene mesa previsoko napeli in ne prilike dali pritožbam manj premožnega ljudstva, kakor se to po poročilu časnika „Kärnt. Volksst.“ godí ravno zdaj v Beljaku, kjer se glasi čedalje več pritožeb zoper peke in mesarje tako, da mestna gospóška uže misli na to, da bode zopet treba vpeljati tarifovanje kruha in mesa.

— (Za česko národno gledišče) došlo je pri z veliko pohvalo sprejetim predavanji gosp. J. Hribarja v čitalnici čistega dohodka 42 gold. 20 kr., katere je čitalnični odbor uže odposlal uredništvu „Politike“ v Pragi. Če tudi dohodek ni velikansk, je vendar lep dokaz slavjanske vzajemnosti.

— (Javna tombola) na korist ljubljanskemu glasbenemu zakladu in prostovoljni požarni brambi vršila se je preteklo nedeljo. Čistega dohodka je okoli 500 gold., ki se razdeli na polovico imenovanima zavodoma, katerima podporo iz srca privoščimo. Al neke nepristojnosti ne moremo zamolčati, ki je nevoljo izbudila pri zbranem ljudstvu, da je tombola se pričela še le ob pol 5. ure, ko je vendar njen začetek bil oklican na 3. uro; tudi o obljubljeni godbi ni bilo ne duha ne sluha.

— Iz dopisa iz Vipave, ki nam je došel malo časa pred tiskom današnjega lista, moremo le na kratko povzeti, da je večerna veselica na malega Šmarna dné vpričo nebrojnega ljudstva izvršila se jako sijajno, in da je popoldne pri kmetijski tomboli veliko dvorišče grofovega grada natlačeno polno bilo.

Poleg tega se nam poroča, da je 15. dne septembra vseh 14 občin vipavskega okraja imenovalo prečastitega gospoda deželnega predsednika A. Winklerja svojim častnim srenjčanom.

— (Prostovoljna ljubljanska požarna bramba), katera obstoji sedaj uže 11 let, šteje po poročilu, ravno kar v slovenskem in nemškem jeziku izdanem, v treh četah 109 izvrševalnih členov. Razen teh ima pa društvo tudi 11 častnih členov in pa 131 podpornikov, ki so društvu donesli v minulem letu 895 gold. Premoženja imela je društvena blagajnica 3841 gld. 53 kr.; če se od tega odšteje stroškov 3729 gld. 85 kr., ostalo je tedaj v blagajnici 111 gld. 68 kr. Iz podpornega zaklada, ki ima premoženja 2670 gold. 56 kr. izpla-

čalo se je bolnišne podpore 175 gold. in pa pogrebnih stroškov 97 gold. 50 kr. Radi pripoznavamo korist naše prostovoljne požarne brambe, kateri na čelu stoji gosp. F. Doberlet, in pa požrtovalnost posameznih dejanskih udov blagemu namenu.

— (*O tisku slovenskih šolskih knjig*) moremo poročati, da Šumanove „slovnice slovenske“ je uže dotiskanih 17 pól, „somatologije“ s podobami pa prva pôla; rokopis „geometrije“ je ves pripravljen za tisek, katerega pa zadržuje cincanje Geroldovo na Dunaji, da vkljub ponavljanemu pritisku odboru Matičnemu še ni poslal klišejev. — Naj temu poročilu dostavimo opazko, v katero smo primorani zoper obdolžbo nekega dopisnika iz Ljubljane v 211. listu „Obzora“, češ, da je „Matica slov.“ zanemarila izdavanje šolskih knjig. Pisatelj one okrive utegne biti iskren rodoljub, al o pripravljanji solskih knjig sodi kakor „coecus de coloribus“. Dokler Matica ne vé, katere šolske knjige so gotovo dopuščene v šole, se ne more in po svojih pravilih ne sme spuščati v tisek knjig, ki niso za nikakoršno rabo vkljub silnim tiskovnim stroškom. Prof. Erjavčeva „mineralogija“ počiva nerabljená, Tuškovo „rastlinstvo“ je bilo vpeljeno, pa pozneje je kmalu zopet zginilo iz šol. In vrhu tega večna prememba šolskih knjig! „Matica“ bi morala prava zapravljevka biti, da bi brez določbe vladne, katera knjiga se vpelje v šole, vso šaro nemških šolskih knjig izdajala v slovenskem jeziku!

— Iz Novomesta nam naznanja gosp. Ogulin, da je zadnjih 10 dni tista nevarna gliva na trtah, ki se „perenospora“ imenuje, silno huda se prikazala, in da tudi trtna bolezen na Štajarskem v nogradih poleg Laškega (Tüffer) je „perenospora“, ne pa trtna uš.

— Gosp. M. Ivanetič, nekdanji učitelj tukajšnje c. kr. ljudske šole, je po dolgi bolezni umrl v 84. letu svoje starosti.

— (*Tri tukajšnje učiteljske družbe*) bodo zborovale jutri, namreč: „vdovsko učiteljsko društvo“ slovensko učiteljsko društvo in pa „narodna šola“. Pred zborovanjem, ki se prične ob 9. uri dopoldne, je ob 8. uri sv. maša v Št. Jakobški farni cerkvi.

— (*Štipendija*) za medicince slovenskega jezika zmožne je za prihodnje šolsko leto razpisana z 252 gld.

— Iz Prage se nam objavlja, da utegne v Ljubljano priti gosp. Ondriček, slavni umetnik na goslih, in tu par koncertov dati.

— (*Za svečanost na spomin Štefanu Modrinjaku v Središči*) je predsedstvo čitalnice naše prejelo sledeče vabilo članom ljubljanskih narodnih društev: „Slavni odbor! Usojam si v imenu odbora za Štefan Modrinjakovo svečanost vabiti častite ude slavnih ljubljanskih narodnih društev, naj bi nas počastili dne 25. t. m. s številnim obiskom. Poštni vlaki pridejo s Pragerskega ob $\frac{1}{2}$ 12. uri predpoludne in zvečer ob $\frac{1}{2}$ 9. uri v Središče. Naj bi nam sl. čitalnični odbor nemudoma prijavil število gospodov, ki hoté priti 25. dan t. m. v Središče (Polstrau), da pripravimo za nje stanovanja (brezplačno). Najbolje bi bilo, da gospodje Ljubljancje uže pridejo v soboto 24. t. m. zvečer. Table d'ôte v nedeljo bo po 1 gold. 20 kr. (s pol litrom izvrstnega starega ljutomerskega vina in kruhom vred). Imamo vse bolje urejeno, kakor je bilo gledé pogoščenja lani pri Stanko Vrazovi slavnosti. Prosimo tedaj, da nemudoma prijavite število gospodov naših gostov, da zamoremo prositi za znižano železniško voznino in da se gospodje gosti uže v nedeljo o polnoči, če bi moralo biti, z brzovlakom lahko vrnejo domov. Nadejaje se kmalu cenjenega Vašega odgovora ostajem bra-

tovsko pozdravlja častite ude slavnih narodnih društev ljubljanskih ves udani Vam sluga

Ivan Čagran,
slavnostnega odbora načelnik.

V Središči dné 15. septembra 1881.“

— (*Poslano.*) V 37. listu „Novic“ t. l. sem čital poročilo o velikem sejmu v Ljubljani in o tem, da so čebelarji medu določili ceno po 18 krajc. za stari funt, katerega je nakupil največ g. Hudovernik. To je resnično, zraven pa naj omenim to, da ravno tisti dan ga ni hotel g. Hudovernik više ko po 14 kr. plačevati.

Krašovec.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Koncem meseca oktobra se prične ob enem z državnim zborom zborovanje delegacij.

— Presvitli cesar je za Štajarce po toči meseca avgusta poškodovane iz lastne blagajnice daroval 3000 goldinarjev.

— Liberalna stranka se, čemur tudi dr. Herbst potrjuje, v prihodnje noče več imenovati ustavoverna, ker menda sama spoznava, da je to ime bilo le gola laž. V prihodnje se bode pa imenovala: „national-deutsche Partei“ (narodno-nemška stranka). Vendar ni upati, da obdrži to ime leto in dan, kajti kmalu se mora pokazati za to, kar je, namreč ponemčevalno stranko (Germanisirungs-Partei).

— Strašen trn v pēti je to, da je nekdanji minister grof Belkredi, mož konservativne stranke, imenovan predsednikom upravnega sodišča. Liberalci mislijo, da nihče drug ne sme posesti višjih služeb, nego človek iz njih stranke!

Francozko. — V zbornici poslancev na novo izvoljenih sedi sedaj 100 advokatov, 39 zdravnikov, 27 žurnalistov, 3 lekarničarji, 7 notarjev, 7 oskrbnikov, 2 katoliška duhovna, 1 nekdanji protestantovski pastor, 4 židje, 1 ud francoske akademije, 1 ud znastvene akademije, nek obilo profesorjev, mnogo velikih obrtnikov, nekoliko ladijinih lastnikov in 4 veliki denarničarji. Kje pa so kmetovalci in mali obrtniki?!

Rusija. — Važna premenba v ministerstvu je izvršena. Šuvalov je postal minister notrajnih, Ignatiev pa minister unanjih oprav. Ignatiev kot minister notrajnih oprav ni imel nobenega pravega programa. Šuvalov je liberalen mož, ki pa tudi dobro pozna razmere ruske. Ker se politika njegova bolj nagibuje politiki Anglije in Francije, bi bil kot minister unanjih oprav, vsakako imenovan in vladam priljubljena oseba, Ignatiev jim pa menda ne bo tako po godu.

Listnica vredništva. Gosp. J. S. v Št. J: Za današnji list prekasno nam došel Vaš dopis; zato pride prihodnjič.

Popravek. V zadnjem listu „Novic“ je v poročilu občnega zbora podružnice novomeške izostal nasvet gospoda Ogulina, da je za ubrambo trtne uši priporočal „amerikanske trte“, ki se trdovratno upirajo ukončevanju tega nenasiljivega in silno se množčnega mrčesa.“

Žitna cena

v Ljubljani 17. septembra 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banašdk 10 gold. 3 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 7 gold. 50 kr. — rži 6 gold. — kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 3 kr. — ajde 5 gold. 30 kr. — ovsa 3 gold. 8 kr. — Krompir 1 gold. 60 kr. 100 kilogramov.